

5.000 koeien houden in Nieuw-Zeelands weidesysteem

Fascinerend veebedrijf in Braziliaanse wildernis

Drie Nieuw-Zeelandse vrienden die in anderhalf jaar tienduizenden kilometers in een vreemd land afleggen op zoek naar hun droomlocatie om een melkveebedrijf te starten. Het is het jongensboek van Simon Wallace, die met zijn Nieuw-Zeelandse partners in de Braziliaanse wildernis in 15 jaar tal van uitgekende melkveebedrijven heeft opgezet.

De auto trekt een streep met stof door het open landschap. Aan weerszijden van de zandwegen bevinden zich eindeloze velden met soja. De uitgestrekte vlakten vormen het beeld van de westelijke regio van de provincie Bahia in Brazilië. De aan de Atlantische Oceaan grenzende provincie is qua oppervlakte vergelijkbaar met Frankrijk. Vanaf deze plek is het nog bijna 1.000 kilometer naar de kust en 400 kilometer naar de hoofdstad Brasilia. Na kilometers onafgebroken sojavelden maken

de open vlakten plaats voor struikgewas en kleinere bomen. Het laag groeiende boslandschap is kenmerkend voor de oorspronkelijke vegetatie van de regio Jaborandi. De regio is de thuisbasis voor een van de bekendste melkveebedrijven in Brazilië, Leitissimo. Simon Wallace is een van de oprichters en het gezicht achter het bedrijf met bijna 5.000 stuks melkvee en 5.500 hectare. Hij ontving de afgelopen jaren verslaggevers van kranten,

tijdschriften en televisieploegen uit binnen- en buitenland. Allemaal zijn ze benieuwd naar zijn verhaal over een Nieuw-Zeelandse die met een paar vrienden naar Brazilië trekt en daar binnen 15 jaar een melkveebedrijf ver van de bewoonde wereld opzet en dat de westerse maatstaven overtreft.

Zoektocht locatie

Leitissimo illustreert de mogelijkheden

Al de koeien grazen 365 dagen per jaar buiten. Ongeveer 85 procent van het rantsoen bestaat uit vers gras.

Brazilië netto-importeur van melk

De melkprijzen die de Braziliaanse veehouders ontvangen, zijn gemiddeld 20 procent hoger dan de wereldmarktprijs. Het afgelopen half jaar lag de melkprijs tussen de 38 en 45 eurocent per liter. Ondanks de goede opbrengstprijzen weet het land nog niet voldoende melk te produceren voor zijn bevolking. Er zijn veel kleinschalige melkveebedrijven. Op 80 procent van de ruim een miljoen agrarische bedrijven met melkvee, ligt de totale bedrijfsproductie onder de 50 liter melk per dag. Deze groep is goed voor een kwart van de nationale melkproductie.

De belangrijkste productiegebieden voor melkvee liggen in het zuidoosten en zuiden van het land. Jaarlijks importeert Brazilië melk uit voornamelijk de buurlanden Argentinië en Uruguay.

Het afgelopen jaar daalde de binnenlandse melkproductie met 4 procent naar 30 miljard kilo melk als gevolg van de economische crisis. Volgens prognoses van het Braziliaanse ministerie van landbouw stijgt de nationale melkproductie dit jaar weer met 2 procent. Het ministerie verwacht dat de melkproductie de komende jaren met 2,4 tot 3,3 procent per jaar stijgt, tot 50 miljard kilo in 2025. Het lijkt een kwestie van tijd voordat Brazilië van netto-importeur van

Leitissimo verwerkt sinds een aantal jaren al haar melk in de naastgelegen melkfabriek.

zuivel zich heeft ontwikkeld tot netto-exporteur. Transport is door de enorme afstanden de grootste uitdaging voor de melkveehouderij. Brazilië is het vijfde grootste land ter wereld en telt bijna 210 miljoen inwoners. Met een oppervlakte van 8,5 miljoen vierkante kilometer is het land 205 keer zo groot als Nederland.

die Brazilië biedt. Het land heeft een enorme oppervlakte aan relatief goedkoop landbouwareaal, beschikt over 13 procent van de wereldvoorraad aan zoet water, heeft aangename temperaturen en kent volop zonuren. Toen Simon voor de eerste keer Brazilië bezocht, zag hij direct de potentie van het land. De zoektocht naar een geschikte locatie bleek moeilijker dan aanvankelijk gedacht. Met twee vrienden uit Nieuw-Zeeland bezochten ze in anderhalf jaar tijd 150 verschillende locaties. In totaal legden ze 50.000 kilometer af. De ene na de andere locatie viel om uiteenlopende redenen af. Tot hun oog viel op een groot stuk braakliggend terrein van 5.500 hectare. Na een periode van afwachten slaagden ze er in om de locatie in 2001 te bemachtigen.

Simon doet op de veranda van zijn huis zijn verhaal. „Deze locatie voldoet aan de drie basisprincipes waar we naar op zoek waren: kosten, kwaliteit en locatie. We hebben in deze regio een tropisch klimaat met 2.700 zonuren op jaarbasis, een lage luchtvochtigheid en water in overvloed.”

Biologische Ferrari's

De melkveestapel van Leitissimo is volop in ontwikkeling en groeit nog jaarlijks in

aantallen. Momenteel telt het bedrijf in totaal 5.000 melkkoeien. Het omvangrijke melkveebedrijf is opgedeeld in negen zelfstandige bedrijven met elk 550 koeien. Simon noemt Leitissimo 'een eiland van melkveebedrijven in de wildernis'. Elk bedrijf heeft de vorm van een ronde pizza met een oppervlakte van 56 hectare. De pizza is opgedeeld in elf pizzapunten die elk een weiland vormen van 4,52 hectare. In het hart van het bedrijf is de melkstal, de wachtruimte en aandrijving van de beregeningsinstallatie met waterbron. De vaste pivot beregeningsinstallatie zorgt het hele jaar rond voor voldoende neerslag. Alle koeien grazen 365 dagen per jaar buiten. Ongeveer 85 procent van het rantsoen bestaat uit vers gras.

Het principe is gekopieerd van het Nieuw-Zeelandse weidesysteem. „Ons concept is exact gelijk aan het Nieuw-Zeelandse principe, maar we zijn niet gebonden aan de beperkingen van het klimaat.” Ze gebruiken een kruising van Nieuw-Zeelandse Jersey en zwartbonte Holstein. Volgens Simon zijn de koeien afgestemd op het droge tropische klimaat. Ze produceren gemiddeld 4.500 liter per koe per jaar met 4 procent vet en 3,8 procent eiwit. „We noemen ze onze biologische Ferrari's.”

Ze werken met gesekst sperma, waardoor ze 85 tot 90 procent vaarskalveren bij de geboorte hebben. Hun doel is wanneer de dieren op 60 procent van hun volwassen gewicht zijn, ze voor de eerste keer kunstmatig te insemineren. Het jongvee is dan tussen de 15 en 17 maanden oud. Simon vertelt dat de herkomst van hun melkveestapel in Brazilië ligt, maar dat ze daarna gericht gefokt hebben op koeien die volledig tot hun recht komen in het weidesysteem. „We fokken op kleinere, robuuste koeien die hoog efficiënt zijn in het omzetten van weidegras naar melk.”

Uitgekiend datamanagement

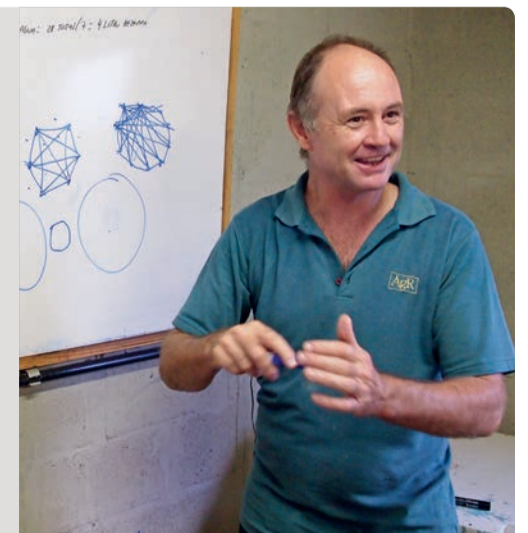
Ze gebruiken veel data voor een uitgekiend management. Zo reguleren ze de grasgroei nauwkeurig. Als grassoort gebruiken ze Tiftongras. Het Bermudagrass heeft een eiwitgehalte van 19 procent. De beregeningsinstallatie staat nauwkeurig ingesteld op de benodigde hoeveelheid neerslag. Vloeibare kunstmest dienen ze via de beregeningsinstallatie toe als de koeien de wei hebben kaalgevreten. Om de 25 dagen komen de koeien terug in dezelfde wei. Ze gebruiken de exacte hoeveelheid kunstmest gebaseerd op de opbrengst droge stof gras ▶

De Nieuw-Zeelander Simon Wallace is één van de oprichters en het gezicht achter het bedrijf. Samen met twee andere landgenoten heeft hij het bedrijf vanaf 2001 opgezet.

Veel melk

Leitissimo is Portugees voor 'veel melk'. Het melkveebedrijf is in 2001 opgezet door drie Nieuw-Zeelanders, onder wie Simon Wallace. In totaal telt het bedrijf in de regio Jaborandi (Bahia) bijna 5.000 stuks melkvee en beschikt het over een landareaal van 5.500 hectare. De koeien zijn over negen bedrijven verdeeld met elk 550 koeien per bedrijf, die 365 dagen per jaar buiten lopen. Elk bedrijf is voorzien van een ronddraaiende pivot die zorgt voor de noodzakelijke waterirrigatie. Het rantsoen van de koeien bestaat voor 85 procent uit gras en voor de rest krijgen de koeien gedroogde maïskorrels, sorghum en mineralen bijgevoerd. Dagelijks produceren de bedrijven samen 60.000 liter. De gemiddelde productie is 4.500 liter per koe per jaar met 4 procent vet en 3,8 procent eiwit. Ze gebruiken een kruising van Nieuw-Zee-

landse Jersey en zwartbonte Holstein. Leitissimo verwerkt sinds enkele jaren al zijn melk in de naastgelegen melkfabriek. De melk ligt als lang houdbare weidemelk onder het eigen merk Leitissimo in het winkelschap. Bij de melkveebedrijven en de fabriek werken in totaal 125 medewerkers. Recentelijk is het bedrijf in de stad Sao Paulo met de verwerking van luxe yoghurts en ijs gestart. De zuivelproducten verkopen ze onder het merk Delicari. Leitissimo heeft vier aandeelhouders die voor 75 procent eigenaar zijn van het bedrijf. De aandeelhouders zijn: Simon, de vader van Simon (David) en zijn twee Nieuw-Zeelandse partners. De overige 25 procent is in handen van private investeerders. Met zijn vader heeft Simon nog een grootschalig melkveebedrijf in Nieuw-Zeeland.

Ontbossing Amazone voor soja verleden tijd

In Nederland en in heel Europa leeft vaak het idee dat nieuwe sojateelt plaatsvindt ten koste van 's werelds grootste regenwoud. Uit onderzoek blijkt dat het kappen van het Amazonegebied voor de sojateelt nagenoeg verleden tijd is. Waar het de overheid niet is gelukt, slaagt het bedrijfsleven er binnen tien jaar in om de kap van het Braziliaanse regenwoud voor de sojateelt terug te dringen tot minimale proporties. De Braziliaan Fabiano Paganella noemt ontbossing van het Amazonegebied voor de sojateelt dan ook een fabel. „Het is een achterhaald verhaal.”

Paganella is akkerbouwer en directeur van het Braziliaanse bedrijf Plantec, dat gespecialiseerd is in precisielandbouw. Hij stelt dat sojahandelaren een afspraak hebben gemaakt om niet te handelen in soja uit de Amazonegebieden. Het zogenoemde Soja Moratorium is op 24 juli 2006 in Brazilië ondertekend om de handel in soja uit nieuw ontboste Amazonegebieden tegen te gaan. Het is een overeenkomst tussen de sojaproductanten, handel, overheid, retail, banken en natuurorganisaties.

Uit satellietbeelden van het bedrijf Agrosatélite blijkt dat in de 87 voornaamste 'sojagemeenten' in de Braziliaanse deelstaat Amazone voor het moratorium jaarlijks 8.000 vierkante kilometer ontbost is voor de sojaproductie. Vlak na de overeenkomst in 2006 daalde dit tot 3.000 vierkante kilometer en vanaf 2009 gaat het om nog 800 vierkante kilometer verwoest regenwoud per jaar, waar sojateelt plaatsvindt. Dat komt neer op 0,8 procent van het totale areaal aan verwoest regenwoud in de Amazonestaat per jaar. De Braziliaanse akkerbouwer Paganella zegt dat de ontbossing door het Soja Moratorium niet afgelopen is. „In eerste instantie gebeurt dit voor houtwinning en houtskool. Als alles weg is, gebruiken boeren het land om er hun vee te laten grazen.” De Braziliaan stelt dat het de overheid aan middelen ontbreekt om het uitgestrekte gebied goed te kunnen controleren. Het Amazone-regenwoud

Elk bedrijf op Leitissimo heeft de vorm van een ronde pizza met een oppervlakte van 56 hectare.

is het grootste regenwoud op aarde. Het gebied ligt verspreid over negen landen en is 132 keer zo groot als Nederland. Ongeveer 60 procent van het regenwoud ligt in Brazilië. Niet alleen boeren in het Amazonegebied, maar boeren in heel Brazilië hebben te maken met de strenge boswet die voor bescherming van de biodiversiteit moet zorgen. De Braziliaanse wet behoort tot de strengste ter wereld. Afhankelijk van de regio waar ze boeren, moet 20 tot 80 procent van hun landareaal uit natuur bestaan. Voor boeren in het Amazonegebied geldt dat 80 procent van het areaal uit oorspronkelijk natuurgebied moet bestaan. Ze mogen dus legaal 20 procent ontbossen. De overheid controleert boeren op naleving van de boswet. Als ze niet voldoen aan de regels, krijgen ze een blokkade tot nieuw krediet bij de bank. Het Soja Moratorium is een bovenwettelijk vrijwillig initiatief, waarbij de partijen hebben afgesproken om geen soja te kopen en verhandelen uit die 20 procent, waar voor 24 juli 2006 nog bos stond.

die ze nodig hebben. „Door onze data weten we precies hoeveel gras we de volgende maand nodig hebben. We stemmen daar de kunstmestbehoefte op af.” Als voorbeeld noemt de Nieuw-Zeelander de maand oktober. „Gemiddeld hebben we in deze maand 140 kilo droge stof gras per hectare per dag nodig. Als we dat als uitgangspunt nemen, is het een simpel rekensommetje wat we aan kunstmest moeten gebruiken.”

In de wintermaanden (juni, juli en augustus) is hun streven 80 kilo droge stof gras per hectare per dag. Op jaarbasis halen ze 43 ton droge stof gras per hectare. De combinatie van water, zonneschijn en temperatuur maakt dit mogelijk. In hun regio zijn de temperatuurverschillen tussen zomer en winter nihil. In de wintermaanden is het gemiddeld 23 graden overdag en in zomer loopt dit op tot circa 25 graden. De gemiddelde neerslaghoeveelheid is ongeveer 1.400 millimeter per jaar. Ze testen bij elk weiland de grondkwaliteit om te beoordelen welke meststoffen er nodig zijn. Verder houden ze bij Leitissimo nauwkeurig de daggroei van hun jongvee bij en meten ze regelmatig de melkgift per koe. „We verzamelen, bewaren en gebruiken een hoop data. Onze data gaat vele jaren terug. Het is zonde om daar niets mee te doen”, beredeneert de melkveehouder.

Uniek vulsysteem

Leitissimo verwerkt sinds enkele jaren al zijn melk in de naastgelegen melkfabriek. Het gaat om 60.00 liter per dag. In de fabriek

pasteuriseren ze de melk volgens het principe van UHT (ultra hoge temperatuur). De melk verhitten ze enkele seconden tot 138 graden. Na het pasteuriseren vullen ze de fles met een uniek systeem waardoor er geen zuurstof meer bij de melk komt. Volgens Simon was het vulsysteem bijna de doodsteek van hun melkfabriek geweest. „We zijn jaren bezig geweest om een systeem te ontwikkelen dat economisch rendabel is om plastic flessen mee te vullen en dat tegelijkertijd voldoet aan de voedselwet. Via een buitenlandse engineer zijn we op dit systeem gekomen. Het is speciaal ontwikkeld voor ons en het is de enige machine ter wereld die via deze techniek de flessen vult.”

Na het vullen en afdoppen van de flessen is de melk zonder koeling zes maanden houdbaar. Met de enorme afstanden geen overbodige luxe in Brazilië. Ze distribueren hun melk naar 16 verschillende staten door heel het land heen. De melk ligt als weidemelk onder hun eigen merk Leitissimo in het winkelschap.

Basisschool opgezet

De melk komt hoofdzakelijk van de negen melkveebedrijven die ze op hun areaal runnen. Elk bedrijf is een zelfstandig melkveebedrijf met melkstal, kantoor, generator, werktuigen, kalverhuisvesting, kunstmestopslag, waterbron met aandrijving voor de pivot en huisvesting voor de werknemers. Vijf vaste medewerkers die rondom het bedrijf wonen, zijn verantwoordelijk voor de locatie. In totaal telt het bedrijf Leitissimo met de melkfabriek

125 werknemers. Voor de kinderen is op het terrein een basisschool opgezet. De basisschool telt nu 15 leerlingen. Simon zegt dat 95 procent van de medewerkers nog nooit een koe had gemolken, voordat ze bij Leitissimo begonnen. „Als mensen de juiste instelling hebben, voorzien wij ze van de kennis en vaardigheden om hier hun carrière te ontwikkelen.”

Het totale areaal van 5.500 hectare is slechts voor een deel in gebruik. Momenteel zijn ze druk bezig om locatie 10 en 11 op te zetten. Simon is al aan het filosoferen hoe hij nog efficiënter de locaties kan runnen. „We zijn aan het onderzoeken of we door twee bedrijven samen te voegen met minder personeel de bedrijven kunnen runnen. Het aanvankelijke plan was om 22 pivots te installeren met evenzoveel locaties. „We zijn altijd op zoek naar innovatieve modellen om meer locaties op te zetten.”

Hij noemt als voorbeeld het sharemilking-systeem dat in zijn vaderland gemeengoed is. Bij het model zorgt Leitissimo voor de grond, dieren en afnamezekerheid van de melk. De ondernemer stopt zijn kapitaal en arbeid in het bedrijf. „We zijn altijd op zoek naar modellen waar we de risico's en inkomsten kunnen delen en getalenteerde mensen een bijzondere kans kunnen geven.” Zelf is de Nieuw-Zeelander bescheiden over het succes. Hij zegt dat het model gemakkelijk te kopiëren is, mits de klimaatvoorwaarden aanwezig zijn. „We hebben de gouden regels uit Nieuw-Zeeland overgenomen en hebben ze zorgvuldig aangepast aan de lokale kennis. Dat is het fundamentele succes van Leitissimo.” ■